

індивідуальність та гнучкість. З другого боку, недержавні фонди мають низьку популярність серед населення. Це можна пояснити високим рівнем недовіри і недостатньою поінформованістю громадян.

Отже, українська пенсійна система потребує подальшого реформування шляхом упровадження обов'язкового накопичувального страхування, вдосконалення солідарного рівня, запровадження гарантій стабільності для недержавних пенсійних фондів та інформування населення щодо їх діяльності. Крім цього, необхідно розпочати перезавантаження Пенсійного фонду України, основною метою якого буде автоматизація застарілих бюрократичних механізмів. Ці зміни дозволять скоротити витрати з державного бюджету, забезпечити прозорий розподіл коштів і підвищити рівень життя українських пенсіонерів.

Список посилань

1. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» №1057–IV//ВВР від 9.07.2003 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>

Офіційний сайт ПФУ. <https://www.pfu.gov.ua/2121649-informatsiya-pro-chyselnist-pensioneriv-ta-serednij-rozmir-pensiyi-stanom-na-1-sichnya-2020-roku/>

Мельник Дмитро Миколайович

Dim4ikmelnik2002@gmail.com

студент бакалаврату спеціальності «Право»

Науковий керівник:

Франко Н.О., викладач кафедри філософії

ФСП КПІ ім. Ігоря Сікорського.

РЕАЛІЇ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ У ВУЗАХ

В даний час освіта людей з обмеженими можливостями здоров'я одна з актуальних і дискусійних проблем сучасної освіти. Основна ідея інклюзивної освіти – це навчання людей з обмеженими можливостями здоров'я, не в окремих спеціалізованих установах, а в звичайних вузах .

Забезпечення доступності якісної освіти для всіх верств населення є пріоритетним напрямком державної політики. Україна стала учасником Конвенції ООН «Про права осіб з інвалідністю», в якій викладені основні норми впровадження інклюзивного навчання. У 2017 році був впроваджений «Закон про інклюзивну освіту». Початком розвитку є створення НУШ – Нової Української школи. Крім того, працює портал “Україна . Інклюзія”, де надають допомогу навчальним закладам по роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Як бачимо, в Україні є певна законодавча база для впровадження інклюзивної освіти.

У традиційній для України системі освіти особи з обмеженими можливостями здоров'я, отримують освіту на дому або в спеціальних (корекційних) навчальних закладах. Спеціальна освіта створює особливі умови для задоволення медичних і педагогічних потреб учнів, але перешкоджає соціальної інтеграції особам з обмеженими можливостями здоров'я, обмежуючи їх життєві можливості .

Тому особливо актуальним є розгляд інклюзивної моделі освіти в вузі, визначення її найпоширеніших проблем і знаходження оптимальних шляхів їх вирішення. На відміну від самоосвіти, вища освіта дає організовані знання, систему компетенцій для певної професійної діяльності, формує широкий світогляд людини. Саме інклюзивна вища освіта дозволяє людині з обмеженими можливостями здоров'я отримати систематизовані знання і досвід для подальшого професійного розвитку і особистої самореалізації.

Значна частина труднощів у навчанні студента з особливими освітніми потребами визначаються не тільки об'єктивними причинами, але суб'єктивним ставленням до нього з боку інших студентів і викладачів.

У товаристві поширена думка про те, що людині, яка має обмежені можливості здоров'я, швидше потрібна допомога, ніж повноцінна інтеграція в суспільстві, тому йому краще навчатися в домашніх умовах. Типова система освіти орієнтована, в першу чергу, на здорову людину і не враховує особливі освітні можливості окремих осіб. Адаптація освіти до навчання осіб з обмеженими можливостями здоров'я – це окремо взяте завдання в організації навчального процесу.

Самі студенти з обмеженими можливостями часто недостатньо готові до взаємодії в умовах того освітнього середовища, яке існує в вузі, тому вважають за краще домашнє або дистанційне навчання. Віртуальне середовище дозволяє задовольнити індивідуальні освітні потреби будь-якої людини і вирішити такі проблеми традиційного навчання, як жорстка прив'язка до території і часу, директивність навчання, відсутність індивідуального підходу до учнів, суб'єктивність оцінки результатів навчання та ін. Однак, незважаючи на широкі можливості, дистанційне навчання має також низку недоліків. Так наприклад, знеособлення спілкування не дозволяє в повній мірі задовольняти соціальні потреби учнів, а відсутність безпосереднього емоційного, енергетичного, комунікаційного контакту між учасниками освіти ускладнює процес передачі соціокультурного досвіду, знижує харизматичні можливості суб'єктів освіти, уповільнює розвиток групової та професійної ідентифікації.

З існуючих проблем, з якими стикається вуз при введенні інклюзивної освіти є: відсутність безбар'єрного освітнього середовища, в якому приміщення, технічні засоби і навчально-методичні матеріали будуть доступні для всіх студентів; неготовність викладачів працювати зі студентами з обмеженими можливостями здоров'я; неприязне ставлення з боку відносно здорових студентів до студентів з особливими освітніми потребами; нездатність відносно здорових студентів надавати необхідну допомогу студенту з обмеженими можливостями; проблема доступу до інформації про те, де можливе навчання осіб з обмеженими можливостями здоров'я; вузький вибір спеціальностей для таких студентів (в основному це гуманітарні спеціальності).

Виходячи з виділених проблем, можна визначити ряд організаційних заходів, які дозволять сформувати безбар'єрну освітню середу у вищих навчальних закладах: забезпечити архітектурну доступність в навчальні, спортивні та культурні споруди, а також в гуртожитках вузів; розробити інформаційний освітній портал для людей з особливими освітніми потребами ;

підготувати команди тьюторів, консультантів або асистентів, які будуть допомагати; надати студентам можливість реального

вибору форми навчання: денної, заочної, дистанційної, комбінованої; перепідготувати викладачів, які не мають спеціального педагогічної освіти, для роботи зі студентами з обмеженими можливостями здоров'я; впровадити сучасні педагогічні та інформаційні технології, які дозволять зробити процес навчання більш доступним для різних категорій студентів; впроваджувати соціальні проекти, націлені на оптимізацію ставлення до людей з обмеженими можливостями; адаптувати викладачів і студентів до інклюзивної освітнього середовищі, сформувані в колективі толерантне ставлення і розуміння проблем людей з особливими вадами; створити умови для соціалізації, професійного та наукового самовизначення і самореалізації студентів.

Таким чином, сучасне суспільство, що характеризується взаємопроникненням різних культур, передбачає оперування великою кількістю інформації, що підвищує освітні потреби людей. Найбільш оптимальним рішенням для вузів є введення інклюзивної освіти, яке не тільки розширює освітні та соціальні можливості для людей з особливими освітніми потребами, а й надає сприятливий вплив на суспільство в цілому.

На закінчення хочеться навести слова Міністра освіти і зайнятості британського уряду Девіда Бланкетта, який від народження був сліпий: «Основним завданням для країни – є освіта дітей з особливими потребами. Це необхідна умова для створення інклюзивного суспільства, де кожен зможе відчувати свою причетність та необхідність. Ми зобов'язані дати можливість кожній дитині реалізувати свій потенціал і стати повноцінним членом суспільства».

Список посилань

Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. – Київ: ТОВ «Агенство «Україна», 2019. – 300 с.